

Sygnatura akt II AKa 287/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Bogusław Tocicki (spr.)

Sędziowie: SSA Edward Stelmasik

SSO del. do SA Tomasz Wysocki

Protokolant: Beata Sienica

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Leszka Pruskiego i prokuratora Prokuratury Rejonowej del. do Prokuratury Okręgowej w Opolu A. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 r.

sprawy **Z. K.**

oskarżonego z art. 286 § 1 kk w związku z art. 294 § 1 kk przy zastosowaniu art. 12 kk;

I. Ś.

oskarżonego z art. 286 § 1 kk w związku z art. 294 § 1 kk przy zastosowaniu art. 12 kk;

S. S.

oskarżonego z art. 286 § 1 kk w związku z art. 294 § 1 kk przy zastosowaniu art. 12 kk

i D. M.

oskarżonego z art. 286 § 1 kk w związku z art. 294 § 1 kk przy zastosowaniu art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora w stosunku do wszystkich oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 21 maja 2015 r. sygn. akt III K 88/13

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonych: Z. K. , I. Ś., S. S. i D. M. ;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego I. Ś. 738,- złotych tytułem poniesionych przez niego kosztów ustanowienia obrońcy z wyboru w postępowaniu odwoławczym;

III. stwierdza, że koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

--	--	--

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 maja 2015r. sygn. akt III K – 88/13 Sąd Okręgowy w Legnicy orzekł następująco:

I. **uniewinnił oskarżonego Z. K.** od zarzutu tego, że: w okresie od 17.11.2000r. do 9.12.2003r., w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla twórców projektu racjonalizatorskiego nr ewid. (...), w tym dla siebie, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Dyrektora Zakładu (...) w K. w ten sposób, iż zajmując stanowisko (...) i (...) Głównych, Kierownika D. (...) a następnie Głównego Inżyniera ds. (...) (...) Zakładu (...) w K. i będąc na podstawie (...) S.A. Oddział Zakłady (...), zobowiązany do nadzoru i kontroli prac nad utrzymaniem ciągłości ruchu urządzeń podległych, znając wnioski Komisji powołanej na podstawie Polecenia Służbowego Dyrektora (...) (...) nr (...) z dnia 06.01.2000r. w sprawie naprawy węzła kruszącego przy szybie (...), zalecające likwidację – demontaż węzła kruszącego, działając wspólnie i w porozumieniu z I. Ś., S. S., D. M.:

1) w dniu 17.11.2000r. złożył w (...) (...) M. S.A. wniosek racjonalizatorski o nazwie: „(...) (...) (...)” – nr rej. (...), którego idea była zbieżna z wynikami prac komisji inwentaryzacyjnej i polegała na likwidacji węzłów kruszenia nad zbiornikami retencyjnymi, poprzez wyeliminowanie węzła i o tak uwolnioną przestrzeń zwiększenie objętości zbiornika retencyjnego;

2) w dniu 20.11.2000r., bez stosownego upoważnienia Dyrektora Zakładu (...) w K., wbrew instrukcjom wewnętrznym Zakładu (...), w szczególności Zarządzenia (...) Dyrektora Oddziału (...) z dnia 2.10.2000r. w sprawie zgłaszania i realizacji projektów wynalazczych, będąc osobą nieuprawnioną i współtwórcą zgłoszenia nr rej. (...), działając w zastępstwie również osoby nieuprawnionej i współtwórcy zgłoszenia nr rej. (...), Głównego Inżyniera ds. (...) (...) – I. Ś., wydał zgodę na rozpoczęcie prac demontażowych według rozwiązania twórców zgłoszenia (...);

3) w dniu 29.01.2001r., działając wspólnie i w porozumieniu z I. Ś. i S. S., przedłożył przygotowane przez S. S. pełnomocnika twórców zgłoszenia o nr rej. (...) do D. (...) i (...) pismo (...) (...) z dnia 29.01.2001r., podając w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: „(...) (...) (...)” – nr rej. (...), zawyżając spodziewane efekty ekonomiczne, w szczególności związane z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane mające wynikać z zapisów projektu technicznego (...) – Umowa nr (...);

4) zataił rzeczywiste, istotne koszty wynikające z demontażu urządzeń i w oparciu o zawarte w nim dane sporządził arkusze efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...);

5) przekazał Głównemu Inżynierowi Górniczemu w Zakładzie (...) w K., R. J. nierzetelne informacje dotyczące postępu i zakończenia prac demontażowych węzłów kruszących zabudowanych w zbiornikach retencyjnych szybu (...) (...) O, co miało wpływ na sporządzenie i przedłożenie przez niego w D. P. (...) i (...) w Zakładzie (...) w K., dokumentów w postaci:

- „Zakresu prac” z dnia 3.09.2002r, w którym podano niezgodne ze stanem faktycznym dane dotyczące prac, jakie miały być wykonane przy realizacji projektu o nr (...) w dniach 21-26.11.2000r., a które nie zostały w tym okresie przeprowadzone;
- „Stwierdzenia zastosowania projektu wynalazczego nr ewid. (...)” z dnia 26.09.2002r., w którym podano niezgodne ze stanem faktycznym dane dotyczące zakończenia prac związanych z zastosowaniem projektu wynalazczego nr ewid. (...) pomimo, iż prace związane z tym projektem nie zostały zakończone;

a ponadto przekazane przez niego dane miały wpływ na treść dokumentów: (...) z dnia 15.10.2002r., (...) z dnia 3.12.2002r., (...) z dnia 27.11.2003r., w których Główny Inżynier (...) w Zakładzie (...) w K., R. J., podał niezgodne

ze stanem faktycznym dane, na potrzeby wyliczeń efektów ekonomicznych dla I, II i III okresu obliczeniowego, wskazujące na:

- nieponiesienie dodatkowych wydatków związanych z realizacją rozwiązania projektu racjonalizatorskiego nr ewid. (...),
- wyliczenie przewidywanych kosztów naprawy zbiorników,
- uniknięcie kosztów naprawy zbiorników retencyjnych,

co spowodowało zawyżenie osiągniętych efektów ekonomicznych o kwotę 3.500.000,00 zł, podczas gdy naprawa obudowy zbiorników retencyjnych była konieczna również w przypadku zastosowania projektu o nr ewid. (...), czym spowodował nieprawidłową ocenę przez Dyrektora Zakładu (...) w K. w zakresie spodziewanych efektów ekonomicznych oraz podjęcie decyzji o uznaniu projektu o nr rej. (...) za projekt racjonalizatorski oraz o wypłacie wynagrodzenia jego twórcom, podczas, gdy w przypadku podania prawidłowych danych dotyczących projektu o nr rej (...), Dyrektor Zakładu (...) w K. takich decyzji by nie podjął, co w konsekwencji doprowadziło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem oddziału (...) S.A. Zakładu (...) z tytułu nienależnej wypłaty wynagrodzenia zespołowi twórców projektu racjonalizatorskiego o nr ewid. (...) w kwocie nie mniejszej niż 264.928,70 zł, stanowiącej mienie znacznej wartości, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

I. **uniewinnił oskarżonego I. Ś.** od zarzutu tego, że: w okresie od 17.11.2000r. do 9.12.2003r., w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla twórców projektu racjonalizatorskiego nr ewid. (...), w tym dla siebie, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Dyrektora Zakładu (...) w K. w ten sposób, iż zajmując stanowisko Głównego Inżyniera ds. (...)(...) Zakładu (...) w K. i będąc na podstawie (...) S.A. Oddział Zakłady (...), zobowiązany do nadzoru i koordynacji prac działu oraz koordynacji prac związanych postępowaniem techniczno-organizacyjnym, znając wnioski Komisji powołanej na podstawie Polecenia Służbowego Dyrektora (...) (...) nr (...) z dnia 06.01.2000r. w sprawie naprawy węzła kruszącego przy szybie (...), zalecające likwidację-demontaż węzła kruszącego, działając wspólnie i w porozumieniu ze Z. K., S. S., D. M.:

1) w dniu 17.11.2000r. złożył w (...) (...)M. S.A. wniosek racjonalizatorski o nazwie: „(...) (...) (...)o” – nr rej. (...), którego idea, była zbieżna z wynikami prac komisji inwentaryzacyjnej i polegała na likwidacji węzłów kruszenia nad zbiornikami retencyjnymi, poprzez wyeliminowanie węzła i o tak uwolnioną przestrzeń zwiększenie objętości zbiornika retencyjnego;

2) w dniu 29.01.2001r., działając wspólnie i w porozumieniu ze Z. K. i S. S., przedłożył przygotowane przez S. S. pełnomocnika twórców zgłoszenia o nr rej (...) do D. Planowania i (...) pismo (...) (...) z dnia 29.01.2001r., podając w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: „(...) (...) (...)o” – nr rej. (...), zawyżając spodziewane efekty ekonomiczne, w szczególności związane z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane mające wynikać z zapisów projektu technicznego (...) – Umowa nr (...);

3) działając wspólnie i w porozumieniu ze S. S., przedłożył do D. (...) i (...) w celu sporządzenia wstępnych efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...), pismo (...) z dnia 17.05.2001r. przygotowane przez S. S.- pełnomocnika twórców zgłoszenia o nr rej. (...), zatwierdzając zawarte w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: (...) (...) (...)o”, nr rej. (...), o zawyżonych spodziewanych efektach ekonomicznych, w szczególności związanych z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane mające wynikać z zapisów

projektu technicznego (...) – Umowa nr (...), w którym to piśmie zatajono rzeczywiste, istotne koszty wynikające z demontażu urządzeń;

4) działając wspólnie i w porozumieniu ze S. S., przedłożył do D. Planowania i (...) na potrzeby korekty wstępnych efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...), pismo (...) z dnia 21.06.2001r., przygotowane przez S. S. – pełnomocnika twórców zgłoszenia o nr rej. (...), zatwierdzając zawarte w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: (...) (...) (...)O", nr rej. (...), o zawyżonych spodziewanych efektach ekonomicznych, w szczególności związanych z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane mające wynikać z zapisów projektu technicznego (...) – Umowa nr (...), w którym to piśmie zatajono rzeczywiste, istotne koszty wynikające z demontażu urządzeń, czym zawyżono osiągnięte efekty ekonomiczne o kwotę 3.500.000,00 zł, podczas gdy naprawa obudowy zbiorników retencyjnych była konieczna również w przypadku zastosowania projektu o nr ewid. (...);

czym spowodował nieprawidłową ocenę przez Dyrektora Zakładu (...) w K. w zakresie spodziewanych efektów ekonomicznych oraz podjęcie decyzji o uznaniu projektu o nr rej. (...) za projekt racjonalizatorski oraz o wypłacie wynagrodzenia jego twórcom, podczas gdy w przypadku podania prawidłowych danych dotyczących projektu o nr rej (...), takich decyzji Dyrektor Zakładu (...) w K. by nie podjął, co w konsekwencji doprowadziło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem oddziału (...) S.A. Zakładu (...) z tytułu nienależnej wypłaty wynagrodzenia zespołowi twórców projektu racjonalizatorskiego o nr ewid. (...) w kwocie nie mniejszej niż 264.928,70 zł, stanowiącej mienie znacznej wartości, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art.. 12 k.k.;

I. **uniewinnił oskarżonego S. S.** od zarzutu tego, że: w okresie od 17.11.2000r. do 9.12.2003r., w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla twórców projektu racjonalizatorskiego nr rej. (...), w tym dla siebie, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Dyrektora Zakładu (...) w K. w ten sposób, iż zajmując stanowisko w Oddziale Dokumentacji (...) i (...), sztygara oddziałowego oddziału pozawydobywczego (...) w K. i będąc na podstawie Karty Stanowiskowej Pracy Zakresu Czynności i Obowiązków zobowiązany do przestrzegania między innymi należytego wykorzystania czasu pracy maszyn i urządzeń oraz nadzorowania prawidłowości pracy urządzeń objętych dozorem technicznym, znając wnioski Komisji powołanej na podstawie Polecenia Służbowego Dyrektora (...) (...) nr (...) z dnia 06.01.2000r. w sprawie naprawy węzła kruszącego przy szybie (...), zalecające likwidację – demontaż węzła kruszącego, działając wspólnie i w porozumieniu z I. Ś., Z. K. oraz D. M.:

1) w dniu 17.11.2000r. złożył w (...) (...)M. SA. wniosek racjonalizatorski o nazwie: „(...) (...) (...)O” – nr rej. (...), którego idea była zbieżna z wynikami prac komisji inwentaryzacyjnej i polegała na likwidacji węzłów kruszenia nad zbiornikami retencyjnymi, poprzez wyeliminowanie węzła i o tak uwolnioną przestrzeń zwiększenia objętości zbiornika retencyjnego;

2) działając wspólnie i w porozumieniu z I. Ś. i Z. K., przygotował, jako pełnomocnik twórców zgłoszenia o nr rej. (...) treść pisma (...) (...) z dnia 29.01.2001r. na potrzeby wyliczenia wstępnych efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...), podając w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: „(...) (...) (...)O”, nr rej. (...), zawyżając spodziewane efekty ekonomiczne, w szczególności związane z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane mające wynikać z zapisów projektu technicznego (...) – Umowa nr (...), zataił rzeczywiste, istotne koszty wynikające z demontażu urządzeń, które to pismo zostało następnie przedłożone przez I. Ś. i Z. K. do D. Planowania i (...) i w oparciu o zawarte w nim dane sporządzono arkusze efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...);

3) działając wspólnie i w porozumieniu z I. Ś., przygotował, jako pełnomocnik twórców zgłoszenia o nr rej. (...) treść pisma (...) z dnia 17.05.2001r. na potrzeby wyliczenia wstępnych efektów ekonomicznych wynikających

z zastosowania projektu racjonalizatorskiego (...), podając w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: „(...) (...) (...)0”, nr rej. (...), zawyżając spodziewane efekty ekonomiczne, w szczególności związane z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane mające wynikać z zapisów projektu technicznego (...) – Umowa nr (...), zataił rzeczywiste, istotne koszty wynikające z demontażu urządzeń, które to pismo zostało następnie przez I. Ś. przedłożone do D. Planowania i (...) i w oparciu o zawarte w nim dane sporządzono arkusze efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...);

4) działając wspólnie i w porozumieniu z I. Ś., przygotował, jako pełnomocnik twórców zgłoszenia (...) treść pisma (...) z dnia 21.06.2001r, na potrzeby korekty wstępnych efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego (...), podając w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: „(...) (...) (...)0”, nr rej. (...), zawyżając spodziewane efekty ekonomiczne, w szczególności związane z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane, zataił rzeczywiste, istotne koszty wynikające z demontażu urządzeń, które to pismo zostało następnie przedłożone przez I. Ś. do D. Planowania i (...) i w oparciu o zawarte w nim dane sporządzono arkusze efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...), czym spowodował nieprawidłową ocenę przez Dyrektora Zakładu (...) w K. w zakresie spodziewanych efektów ekonomicznych oraz podjęcie decyzji o uznaniu projektu o nr rej. (...) za projekt racjonalizatorski oraz o wypłacie wynagrodzenia jego twórcom, podczas gdy w przypadku podania prawidłowych danych dotyczących projektu o nr rej. (...), Dyrektor Zakładu (...) w K. takich decyzji by nie podjął;

co w konsekwencji doprowadziło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem oddziału (...) S.A. - Zakładu (...) z tytułu nienależnej wypłaty wynagrodzenia zespołowi twórców projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...) w kwocie nie mniejszej niż 264.928,70 zł., stanowiącej mienie znacznej wartości, tj. przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

I. **uniewinnił oskarżonego D. M.** od zarzutu tego, że: w okresie od 17.11.2000r. do 9.12.2003r., w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla twórców projektu racjonalizatorskiego nr rej. (...), w tym dla siebie, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Dyrektora Zakładu (...) w K. w ten sposób, iż zajmując stanowisko Szygara Oddziałowego Oddziału Szybowego Zakładu (...) w K. i będąc na podstawie (...) S.A. Oddział Zakłady (...), zobowiązany do prowadzenia właściwej gospodarki urządzeniami szybowymi w podległym oddziale, znając wnioski Komisji powołanej na podstawie Polecenia Służbowego Dyrektora (...) (...) nr (...) z dnia 6.01.2000 r. w sprawie naprawy węzła kruszącego przy szybie (...), zalecające likwidację – demontaż węzła kruszącego, działając wspólnie i w porozumieniu ze Z. K., I. Ś. oraz S. S.:

1) w dniu 17.11.2000r. złożył w (...) (...)M. S.A. wniosek racjonalizatorski o nazwie: „(...) (...) (...)0” – nr rej. (...), którego idea była zbieżna z wynikami prac komisji inwentaryzacyjnej i polegała na likwidacji węzłów kruszenia nad zbiornikami retencyjnymi, poprzez wyeliminowanie węzła i o tak uwolnioną przestrzeń zwiększenia objętości zbiornika retencyjnego;

2) w dniu 20.11.2000r., wbrew instrukcjom wewnętrznym Zakładu (...), w szczególności Zarządzenia (...) Dyrektora Oddziału (...) z dnia 2.10.2000r. w sprawie zgłaszania i realizacji projektów wynalazczych, będąc współtwórcą zgłoszenia o nr rej. (...) wystąpił do osoby nieuprawnionej, współtwórcy zgłoszenia o nr rej. (...), Głównego Inżyniera ds. (...) (...) – I. Ś., o wyrażenie zgody na rozpoczęcie prac demontażowych według rozwiązania twórców zgłoszenia o nr rej. (...), którą w jego zastępstwie wydała również osoba nieuprawniona, współtwórcą zgłoszenia o nr rej. (...), Główny Inżynier (...) (...) (...)– Z. K.;

3) w odpowiedzi na pismo (...) z dnia 14.10.2002r. przygotował projekt treści pisma (...) z dnia 15.10.2002r., na potrzeby wyliczenia efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego (...), podając w nim niezgodne ze stanem faktycznym dane do uwzględnienia w wyliczeniach efektów ekonomicznych dotyczących

zgłoszenia racjonalizatorskiego, którego był współtwórcą, pod nazwą: „(...) (...) (...)O”, nr rej. (...), zawyżając spodziewane efekty ekonomiczne, w szczególności związane z eliminacją konieczności remontów generalnych zbiorników retencyjnych, powołując się na nieistniejące dane mające wynikać z zapisów projektu technicznego (...) - Umowa nr (...), zataił rzeczywiste, istotne koszty wynikające z demontażu urządzeń, które to pismo zostało następnie podpisane i przekazane przez Głównego Inżyniera Górniczego w Zakładzie (...) w K. do nadsztygara ds. rozwoju w Zakładzie (...) w K., a w oparciu o zawarte w nim dane sporządzono arkusze efektów ekonomicznych wynikających z zastosowania projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...);

czym spowodował nieprawidłową ocenę przez Dyrektora Zakładu (...) w K. w zakresie spodziewanych efektów ekonomicznych oraz podjęcie decyzji o uznaniu projektu o nr rej. (...) za projekt racjonalizatorski oraz o wypłacie wynagrodzenia jego twórcom, podczas gdy w przypadku podania prawidłowych danych dotyczących projektu o nr rej. (...), Dyrektor Zakładu (...) w K. takich decyzji by nie podjął, co w konsekwencji doprowadziło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem oddziału (...) S.A. – Zakładu (...) z tytułu nienależnej wypłaty wynagrodzenia zespołowi twórców projektu racjonalizatorskiego o nr rej. (...) w kwocie nie mniejszej niż 264.928,70 zł., stanowiącej mienie znacznej wartości, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

I. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Opolu wyrok ten zaskarżył w całości na niekorzyść wszystkich oskarżonych.

Powołując się na przepisy art. 427 § 1 i 2 k.p.k., art. 437 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi temu **zarzucił:** błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego wyroku, mający wpływ na jego treść, a to dla rozstrzygnięcia ujętego w pkt I części dyspozytywnej wyroku, to jest uniewinnienia Z. K., I. Ś., S. S., D. M. od zarzuconych im czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. przy zast. art. 12 k.k., a wyrażający się w przedstawionym przez Sąd I instancji poglądzie, że zgromadzone w sprawie dowody, nie pozwalają na przypisanie oskarżonym sprawstwa i winny w zakresie zarzuconych im czynów, opierający się na naruszeniu zasady swobodnej oceny dowodów określonej art. 7 k.p.k. przejawiającej się w przeprowadzeniu oceny zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego wbrew zasadom prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a w szczególności na wybiórczym potraktowaniu materiału dowodowego poprzez:

- 1) nieuwzględnienie w całości opinii biegłych: E. R., T. S., F. P., Z. S. (1) w zakresie rozważań biegłych, co do celowości i zasadności zgłoszonego projektu racjonalizatorskiego, wyliczonego efektu ekonomicznego wynikającego z realizacji zgłoszonego projektu oraz związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy pracami związanymi z realizacją zgłoszonego projektu a wyliczonym efektem ekonomicznym, a także zakwestionowanie istotnej dla rozstrzygnięcia postępowania część opinii biegłych w zakresie konieczności remontu obudowy zbiorników, którego to zagadnienia nie można rozpatrywać w oderwaniu od całości treści opinii oraz zgromadzonej w trakcie postępowania dokumentacji i zeznań świadków,
- 2) przyjęcie, że w zachowaniu oskarżonych Z. K., I. Ś., S. S., D. M. nie można doszukać się elementu wprowadzenia w błąd lub wyzyskania błędu Dyrektora Zakładu (...), gdyż przed podjęciem decyzji o uznaniu projektu zgłoszonego przez oskarżonych za projekt racjonalizatorski mógł on skorzystać i skorzystał z rozbudowanego aparatu, w dużej mierze działającego w (...) właśnie po to, by dokonywać ocen podobnych wniosków, a na działanie tego aparatu oskarżeni wpływu nie mieli,
- 3) przyjęciu, że nieprawidłowości w zachowaniu oskarżonych oskarżyciel publiczny dopatruje się w tym, że idea zgłoszonego przez nich wniosku racjonalizatorskiego zbieżna była z wynikami prac komisji inwentaryzacyjnej,
- 4) przyjęciu, że oskarżeni, jako autorzy projektu przedstawiali hipotetyczne, teoretyczne wyliczenia efektów ekonomicznych i nie sposób im wykazać, że je matematycznie sfałszowali lub przedstawili dane obiektywnie

nieprawdziwe, a weryfikacja tych danych spoczywała na innych osobach i to, że osoby te wywiązywały się nierzetelnie ze swoich obowiązków nie może obciążać oskarżonych,

a ponadto opierający się również na tym, że Sąd I instancji, kwestionując opinię biegłych E. R., T. S., F. P., Z. S. (1) w zakresie stwierdzenia, iż zastosowanie rozwiązania przewidzianego w projekcie nie eliminowało potrzeby dokonania remontu obudowy zbiorników retencyjnych wskazując, że wynika to jednoznacznie z dokumentów przedłożonych przez oskarżonych na rozprawie oraz zeznań P. M., J. K. (1), które w ocenie Sądu ją podważają, powinien był – zgodnie z treścią art. 201 k.p.k. – wezwać biegłych, którzy ją wydali do złożenia opinii uzupełniającej lub powołać nowych biegłych, czego nie uczynił, natomiast stwierdził, iż zgadza się "teoretycznie" z biegłymi, dlatego opinię uzupełniająca uznał za zbędną, podczas gdy całościowa ocena materiału dowodowego w postaci dokumentacji zgromadzonej w postępowaniu, a zwłaszcza dokumentów dotyczących rozpoznania wniosku racjonalizatorskiego i jego wdrożenia, prac związanych z likwidacją węzłów kruszenia, opinii biegłych: E. R., T. S., F. P., Z. S. (1), zeznań świadków: R. K., L. K. (1), L. S., J. S., E. P., J. G., W. G., A. S., S. W., P. W. (1), Z. B. (1), Z. H., R. C., J. D. (1), B. K., S. F., L. H., S. J., Z. R., M. S., A. K., Z. B. (2), P. M., Z. N., J. K. (1), A. C., J. K. (2), T. P., J. B., Z. N., R. K., W. P., D. W., M. G., R. J. i wyjaśnień podejrzanych Z. K., I. Ś., D. M. złożonych nie tylko w trakcie przewodu sądowego, ale również w trakcie postępowania przygotowawczego, pozwala na przypisanie oskarżonym Z. K., I. Ś., S. S., D. M. winy i sprawstwa w zakresie zarzuconych im czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. przy zast. art. 12 k.k.

Podnosząc powyższy zarzut Prokurator Prokuratury Okręgowej w Opolu **wniósł o**: uchylenie w całości zaskarżonego wyroku wobec oskarżonych: Z. K., I. Ś., S. S., D. M. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Legnicy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Opolu nie zasługuje na uwzględnienie, zaś jej zarzuty i wnioski są oczywiście bezzasadne.

Orzekając w tej sprawie, Sąd Okręgowy w Legnicy przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób prawidłowy i na tyle wnikliwy, na ile było to uzasadnione zarzutami postawionymi oskarżonym przez prokuratora. Podczas postępowania dowodowego Sąd I instancji wyczerpał wszystkie dostępne możliwości dowodowe w celu ustalenia czy istnieją podstawy do przypisania oskarżonym zarzuconych im przestępstw, respektując przy tym zasady procesowe, w tym zasadę prawdy materialnej (art. 2 § 2 k.p.k.), zasadę bezstronności (art. 4 k.p.k.), zasadę in dubio pro reo (art. 5 k.p.k.), a także zasadę swobodnej oceny dowodów (art. 7 k.p.k.). Dokonane w wyroku ustalenia faktyczne wolne są od błędów i uwzględniają całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy (art. 410 k.p.k.).

(...) szczególności, wbrew zarzutom apelacji prokuratora, Sąd I instancji staranie przeanalizował wyjaśnienia złożone przez wszystkich oskarżonych: Z. K. (k. 1721-1732, 2014-2016, 2378-2380), I. Ś. (k. 1733-1745, 1770-1772, 1847-1857, 2018-2021, 2384-2386), D. M. (k. 1934-1951, 2397-2400) i S. S. (k. 1972-1975, 2381-2384), a także zeznania świadków pracujących w (...), szczególnie tych, którzy wykonywali jakiegokolwiek czynności związane z wnioskiem racjonalizatorskim o nazwie: „(...) (...) (...)o” – nr rej. (...) (k. 163-164, 165), złożonym przez oskarżonych w dniu w dniu 17.11.2000r. w (...) (...)M. S.A. (...), Sąd Okręgowy przeprowadził analizę opinii biegłych z Politechniki (...) (załączniki nr 1-2 do akt sprawy), a następnie skonfrontował wszystkie wymienione dowody ze wszystkimi dostępnymi dokumentami dotyczącymi sposobu rozpoznania wniosku racjonalizatorskiego (k. 163-315 akt sprawy).

Sposób przeprowadzenia postępowania dowodowego i wykonanie wszelkich istotnych i potrzebnych dla rozstrzygnięcia czynności dowodowych w sposób niezwykle drobiazgowy wyjaśniło istotne dla rozstrzygnięcia zarzutów postawionych oskarżonym: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S.. Swoje stanowisko Sąd I instancji uzasadnił wyczerpująco i przekonująco, wypełniając wymogi określone w przepisie art. 424 k.p.k., uwzględniając okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i niekorzyść oskarżonych (art. 4 k.p.k.). Uzasadnienie to pozwalało w pełni na kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku.

Na stronach 14-38 zaskarżonego wyroku wraz z uzasadnieniem (k. 2551v-2563v) Sąd Okręgowy w Legnicy dokonał trafnie rekonstrukcji stanu faktycznego i przebiegu procedury związanej z opracowaniem wniosku racjonalizatorskiego o nazwie: „(...) (...) (...)0” – nr rej. (...) (k. 163-164, 165), a następnie jego złożeniem przez oskarżonych w dniu w dniu 17.11.2000r. w (...) (...) M. S.A. i w dalszej kolejności przebiegu procedur wewnętrznych (...), w ramach których rozpoznano zasadność wniosku racjonalizatorskiego i wdrożono go do wykonania.

Na stronach 38-57 zaskarżonego wyroku wraz z uzasadnieniem (k. 2563v-2573) Sąd I instancji przedstawił wiernie treść wyjaśnień oskarżonych: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S. na poszczególnych etapach postępowania karnego. Następnie, w dalszej części uzasadnienia, na stronach 57-63 (k. 2573-2576), Sąd I instancji przeprowadził drobiazgową, wręcz analityczną, ocenę wiarygodności wyjaśnień każdego z oskarżonych na tle pozostałych dowodów, w tym wyjaśnień współoskarżonych, zeznań świadków, a także opinii z Politechniki (...) (załączniki nr 1-2 do akt sprawy) i dokumentów dotyczących sposobu rozpoznania wniosku racjonalizatorskiego (k. 163-315 akt sprawy). Wspomniana analiza materiału dowodowego jest na tyle jasna, przekonująca i komplementarna, że nie ma potrzeby ponownie jej przytaczać i zasługuje w całości na akceptację.

Jednocześnie Sąd I instancji odnosił się krytycznie do przedstawionego przez oskarżyciela publicznego materiału dowodowego, szczególnie nie znajdując podstaw do przypisania oskarżonym: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S. stawianych im zarzutów popełnienia przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Oceniając zakres ujawnionego przez Sąd I instancji materiału dowodowego, a także wnikliwy sposób weryfikacji jego wiarygodności, trzeba zdecydowanie odrzucić zarzuty Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Opolu o rzekomej obrazie przez Sąd Okręgowy przepisów procesowych i błędach w ustaleniach faktycznych.

Mimo swoistej i pozornej szczegółowości, zarzuty sformułowane przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Opolu były w istocie jednostronne i oparte niemal wyłącznie na życzeniowym odczytaniu opinii biegłych z Politechniki (...) (załączniki nr 1-2 do akt sprawy), z całkowitym ignorowaniem pozostałego materiału dowodowego, szczególnie wyjaśnień oskarżonych oraz zeznań świadków pracujących w (...), w tym szczególnie tych, którzy złożyli zeznania na rozprawie głównej i którzy wykonywali jakiejkolwiek czynności związane z wnioskiem racjonalizatorskim o nazwie: „(...) (...) (...)0” – nr rej. (...) (k. 163-164, 165), złożonym przez oskarżonych w dniu w dniu 17.11.2000r. w (...) (...) M. S.A. (...) o świadków: L. K. (1) (k. 553-556, 2407v-2408v), L. S. (k. 558-561, 2408v-2409), R. K. (k. 536-551, 1836-1841, 2417-2419), J. G. (k. 638-642, 2419-2419v), L. H. (k. 1005-1009, 2419v-2420), M. S. (k. 1325-1328, 2420-2420v), J. S. (k. 563-568, 2420v-2421), Z. N. (k. 1369-1374, 1810-1817, 2428v-2429), Z. R. (k. 1014-1017, 2429-2430), E. P. (k. 632-637, 2430), R. J. (k. 1682-1686, 1709-1719, 1995-2001, 2430-2431), J. K. (2) (k. 1431-1434, 2437-2438v), B. K. (k. 988-991, 2438-2439v), S. F. (k. 1000- (...), 2439v-2440), Z. H. (k. 717-722, 1915-1921, 2440), R. C. (k. 824-829, 1907-1914, 2449v-2450v), A. S. (k. 688-693, 1511-1514, 2450v-2451), W. G. (k. 683-686, 2451), A. C. (k. 1427- 1430, 2451v), J. B. (k. 1493-1496, 2452), J. K. (1) (k. 1414-1425, 2460v-2461v), W. P. (k. 626-631, 1860-1873, 2461v-2462), Z. B. (2) (k. 1343-1347, 1649-1659, 2474v-2475), P. M. (k. 1310-1315, 1353-1363, 1638-1648, 2483v-2484v), Z. B. (1) (k. 708-711, 2484-2485), S. W. (k. 694-698, 2485-2485v), a także świadków, których zeznania odczytano na rozprawie głównej: M. B. (k. 535-541, 542-545), T. P. (k. 1402-1405, 1452-1454) i P. W. (2) (k. 703-707).

Ocena dowodów przedstawiona przez oskarżyciela publicznego w apelacji całkowicie pomijała, a wręcz lekceważyła kwestię rzetelności i wiarygodności sposobu rozpoznania przez właściwe służby (...) wniosku racjonalizatorskiego o nazwie: „(...) (...) (...)0” – nr rej. (...) (k. 163-164, 165), złożonego przez oskarżonych w dniu w dniu 17.11.2000r. w (...) (...) M. S.A., jak również kwestię czy procedura rozpoznawania wniosków racjonalizatorskich w (...) była zorganizowana prawidłowo i czy nie było to tej procedurze takich elementów, które a priori zachęcały do dość liberalnego traktowania wniosków racjonalizatorskich. Tymczasem wspomniane kwestie były kluczowe dla ustalenia odpowiedzialności oskarżonych i mogły zostać wyjaśnione dostępnymi dokumentami dotyczącymi sposobu rozpoznania wniosku racjonalizatorskiego (k. 163-315 akt sprawy). Przedstawiona ocena autora apelacji zakładała z jednej strony brak wiarygodności wyjaśnień oskarżonych: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S., a z drugiej strony wyolbrzymiała podejmowanie przez nich aktywnych działań w trakcie rozpoznawania wniosku racjonalizatorskiego nr (...), i wręcz sugerowała ubezwłasnowolnienie pracowników (...) rozpoznających wnioski racjonalizatorskie od oskarżonych,

szczególnie oskarżonych: Z. K., I. Ś. i D. M., jako rzekomo jedynych osób, które dysponowały wiadomościami niezbędnymi do oceny złożonego przez nich wniosku racjonalizatorskiego o numerze (...). Z tych powodów ocena materiału dowodowego przedstawiona przez prokuratora była życzeniowa i bezkrytyczna, a zatem dowolna i sprzeczna z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 7 k.p.k.

Jak słusznie stwierdził Sąd Okręgowy w Legnicy, odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. podlega kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Tymczasem, nie można dopatrzeć się w zachowaniu oskarżonych: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S. tego, by składając wniosek racjonalizatorski nr (...) wprowadzili w błąd władze swojego zakładu pracy lub wyzyskiwali błąd po stronie pracodawcy.

Po pierwsze, nie można zgodzić się z prokuratorem, aby elementem wprowadzenia w błąd zakładu pracy było to, że trzech z oskarżonych, którzy złożyli wniosek racjonalizatorski nr (...) (Z. K., I. Ś. i D. M.) brali udział w komisji inwentaryzacyjnej oceniającej stan węzła kruszenia przy szybie (...) i wniosek racjonalizatorski pokrywał się częściowo z wynikami prac komisji inwentaryzacyjnej, która dokonywała inwentaryzacji przeprowadzonej w węzle kruszenia przy szybie (...). Okoliczności tej nie zatajali autorzy wniosku racjonalizatorskiego, a wręcz przeciwnie, w treści wspomnianego wniosku racjonalizatorskiego nr (...) o nazwie: „(...) (...) (...)0” (k. 163-164, 165) wprost odnotowali, jakie były zalecenia komisji inwentaryzacyjnej. Wypada fragment ten zacytować: „ Stan istniejący: Odstawa urobku z dołu na powierzchnię w rejonie (...) realizowana jest w sposób następujący: Wozy kopalniane rozładowywane są (...) za pomocą dwóch wywrotów obrotowych zabudowanych nad zbiornikami retencyjnymi (...) (rys. nr 1 - w zał.). Pod wywrotami wykonano komory kruszenia z dwoma kruszarkami szczękowymi w każdej komorze. Urobek z węzła rozdzielczego znajdującego się pod wywrotem jest kierowany do tych kruszarek i po rozdrobnieniu wpada do zbiornika retencyjnego, skąd na poz. 850 odbierany jest przenośnikiem taśmowym do kieszeni odmiarowych skipów. Obecnie, po wprowadzeniu w oddziałach wydobywczych kruszenia urobku za pomocą kruszarek < (...)(...); zastosowanie kruszarek szczękowych na poz. 810 jest zbędne. ***Ze wzgl. na zły stan techniczny fundamentów kruszarek oraz ich betonowej zsuwni, komisja po dokonaniu inwentaryzacji węzłów kruszenia rudy (...) przy szybie (...) zakwalifikowała w/w kruszarki do likwidacji. Aktualnie (tj. od 10.01.2000r.) wydobywanie w obu przedziałach szybu (...) jest prowadzone przy max. szczelinie wylotowej szczęk i unieruchomionych kruszarkach*** (podkreśl. Sądu Apel.) .

Celem proponowanego rozwiązania jest wykorzystanie istniejących komór kruszarek ((...) i Z) do zwiększenia pojemności zbiorników retencyjnych na dole, przy szybie (...) (W i Z).

Istota rozwiązania polega na zwiększeniu pojemności każdego zbiornika retencyjnego poprzez nadsypanie urobku w miejsce kruszarek (po ich zdemontowaniu) – tak aby powstał naturalny lej zsypany wokół zbiornika retencyjnego, który przedłuży jego głębokość. (...) ten sposób będzie można uzyskać retencję – dwukrotnie większą od obecnej, która wyeliminuje postoje wyciągów skipowych szybu (...) spowodowane brakiem odbioru rudy przez (...).

(...) celu zapewnienia ciągłości odstawy rudy z dołu na powierzchnię, realizację proponowanego rozwiązania należy przeprowadzić etapami wg następującej kolejności:

- a) demontaż kruszarki (...) wraz z zasypem i konstrukcją podporową – komora krusz. (...),
- b) wykonanie naturalnej zsuwni z urobku w miejscu kruszarki (...) (wg opracowanej technologii),
- c) demontaż kruszarki (...) wraz z zasypem i konstrukcją podporową – komora krusz. (...),
- d) wykonanie naturalnej zsuwni z urobku w miejscu kruszarki (...),
- e) demontaż kruszarki A. wraz z zasypem i konstrukcją podporową – komora krusz. (...),

- f) wykonanie naturalnej zsuwni z urobku w miejscu kruszarki A.,
- g) demontaż kruszarki (...), wraz z zasypem i konstrukcją podporową z – komora krusz. (...),
- h) wykonanie naturalnej zsuwni z urobku w miejscu kruszarki (...),

Wszystkie prace związane z realizacją projektu można będzie wykonywać sukcesywnie przez pracowników O. (...)w dni świąteczne.

Realizacja proponowanego rozwiązania przyniesie wymierne efekty ekonomiczne w postaci poprawy wydajności w wydobywaniu oraz w zmniejszeniu kosztów eksploatacji urządzeń wyciągowych szybu Zwiększenie retencji (dwukrotne) umożliwi lepszą organizację przeglądów i napraw urządzeń wyciągowych, które wpływają na wielkość wydobywania oraz pozwoli na wykorzystanie pełnej wydajności wyciągów skipowych szybu (...)" (opis projektu – k. 164).

Opis projektu racjonalizatorskiego wprost odwoływał się do ustaleń komisji inwentaryzacyjnej badającej stan węzła kruszącego przy szybie (...) na poziomie (...) a zatem nie można podzielić stanowiska prokuratora, że autorzy wniosku racjonalizatorskiego zatajali przed przełożonymi wyniki prac komisji inwentaryzacyjnej. Nie tylko ich nie zatajali, a wręcz powoływali się na nie. Co więcej, wspomniany opis projektu (k. 164) stanowił integralną część wniosku racjonalizatorskiego nr (...) o nazwie: „(...) (...) (...)o”, a zatem to wszyscy autorzy tego wniosku mieli świadomość, że potrzeba likwidacji kruszarek wynikała z prac komisji inwentaryzacyjnej. (...) tym kontekście doprawdy trudno zrozumieć dlaczego oskarżyciel publiczny postawił zarzuty popełnienia przestępstwa wyłącznie oskarżonym: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S., rezygnując z postawienia w stan oskarżenia pozostałych autorów wniosku racjonalizatorskiego: A. K., którego udział twórczy we wniosku racjonalizatorskim określono na 15%, tak jak oskarżonego S. S. (k. 163) oraz M. S., którego udział twórczy we wniosku racjonalizatorskim określono na 10%, tak jak oskarżonego D. M. (k. 163). Obaj wymieni autorzy wniosku, choć nie byli członkami komisji inwentaryzacyjnej, to jednak znali wyniki jej prac, skoro akceptowali treść wniosku racjonalizatorskiego nr (...).

Po drugie, komisja inwentaryzacyjna badająca stan węzła kruszącego przy szybie (...) na poziomie (...), została powołana na mocy polecenia służbowego Dyrektora (...) P. – S. nr (...) z dnia 6 stycznia 2000r. (k. 232) w następującym składzie: I. Ś. (przewodniczący), R. K., Z. K., D. M., L. W., L. K. (1), L. K. (2) oraz J. S.. Jej celem było przeprowadzenie inwentaryzacji węzła kruszącego przy (...) oraz opracowanie sposobu naprawy węzła kruszącego w rozbiciu na część mechaniczną oraz obudowę zbiorników retencyjnych. Powołana komisja po dokonaniu w dniu 21.01.2000r. inwentaryzacji tego samego dnia przedstawiła swoje wnioski Dyrektorowi ZG (...) z przeprowadzonej inwentaryzacji wskazując, iż stan techniczny obu węzłów kruszenia rudy kwalifikuje je do generalnego remontu, zaś ze względu na przewidywane duże koszty tego remontu oraz długi czas robót, zaproponowano wymienienie całości konstrukcji pod wywrotami, zaniechanie naprawy obudowy całości zbiornika (poza naprawą lei wylotowych ze zbiorników retencyjnych) oraz dokonanie likwidacji kruszarek w obu komorach (por. protokół z dnia 21.01.2000r. z inwentaryzacji urządzeń węzłów kruszenia rudy – k. 233-234 oraz pismo z dnia 21.01.2000r., L.dz. (...)(...)do Dyrektora ZG (...) dot. realizacji polecenia służbowego – k. 235-238). Żadne działania zmierzające do wykonania zaleceń komisji nie zostały jednak przez Dyrektora podjęte.

Jak zasadnie stwierdził Sąd Okręgowy, Dyrektor (...) (...) był zatem tym samym organem, który powołał komisję inwentaryzacyjną i do którego wpłynęły następnie wnioski z prac tej komisji. Do tego samego dyrektora w dniu 17.11.2000r. został złożony wniosek racjonalizatorski nr (...) o nazwie: „(...) (...) na poz. 810” i to ten sam organ ostatecznie uznał go za spełniający wymogi wniosku racjonalizatorskiego i podjął decyzję o wypłacie twórcom projektu wynagrodzeń. Trudno więc mówić o wprowadzeniu w błąd dyrektora (...) (...) co do składu komisji i wyników jej prac, a także co do autorów wniosku racjonalizatorskiego (z których trzech było członkami komisji inwentaryzacyjnej), którzy nie tylko nie ukrywali wobec przełożonego wniosków z prac komisji, lecz się na nie wprost powoływali.

Rzeczywiście, dla oceny prawnej odpowiedzialności oskarżonych nie ma znaczenia, czy Dyrektor (...) (...) osobiście zapoznał się z wszystkimi dokumentami prac komisji inwentaryzacyjnej i z prac komisji rozpoznającej zasadność

wniosku racjonalizatorskiego nr (...). Jak stwierdził słusznie Sąd Okręgowy w Legnicy: „ istotne jest, że wszystkie one wychodziły i trafiały do tego samego organu (...), organu dysponującego rozbudowanym aparatem urzędniczym, który mógł i powinien kontrolować wychodzące od Dyrektora i wpływające do niego dokumenty i na funkcjonowanie którego oskarżeni nie mieli wpływu. W tym stanie rzeczy Dyrektor (...) P.-S. (rozumiany jako organ (...), jest bowiem oczywistym że ze względu na rozmiar i złożoność tego przedsięwzięcia jedna osoba personalnie nie jest w stanie ogarnąć wszystkich aspektów jego działalności i po to właśnie ma do dyspozycji rozbudowany aparat urzędniczy) miał pełną wiedzę, że w skład twórców projektu racjonalizatorskiego wchodziły osoby, którym sam wcześniej polecił dokonanie inwentaryzacji węzła kruszenia przy szybie (...), a idea projektu jest w dużej mierze zbieżna z wynikami prac komisji inwentaryzacyjnej (...) Takie wątpliwości były zresztą podnoszone w trakcie prac na ocenę projekt (choćby pisma z dnia 8.02.2002r. k.2014 i z 7.05.2002r. k. 225). To, że ostatecznie pomimo tych wątpliwości projekt oskarżonych uznano za racjonalizatorski nie może w żadnym wypadku obciążać ich i nie sposób uznać, by w tym zakresie wprowadzili oni kogokolwiek w błąd lub takowy błąd wykorzystali” (strona 59-60 zaskarżonego wyroku z uzasadnieniem – k. 2574-2574v akt sprawy).

Po trzecie, przed podjęciem ostatecznej decyzji o uznaniu wniosku nr (...) o nazwie: „(...) (...) (...)o” zgłoszonego przez oskarżonych za projekt racjonalizatorski Dyrektor Oddziału Zakładu (...) poddał go ocenie według procedur obowiązujących w (...) dotyczących racjonalizacji i wynalazczości. Postępowanie to odbyło się zgodnie z postanowieniami Instrukcji w sprawie funkcjonowania wynalazczości, obowiązującą w (...) S.A. Oddział Z/G (...) (załącznik nr (...) do Zarządzenia nr (...) z dnia 12.01.2000r. – k. 514-522 akt sprawy), której postanowienia interpretowane były zgodnie z „Zasadami funkcjonowania wynalazczości w (...) S.A.”, wprowadzonymi Uchwałą nr (...) Zarządu (...) S.A. z dnia 26 listopada 1999 r., obowiązującymi w momencie zgłaszania projektu.

Zgodnie z niekwestionowanym przez strony stanem faktycznym ustalonym przez Sąd I instancji, wniosek racjonalizatorski nr (...) został przedstawiony przez dyrektora do zaopiniowania oraz obliczenia efektów ekonomicznych zgodnie z Instrukcją w sprawie funkcjonowania wynalazczości obowiązującą z (...), S.A. (...) P.-S.. Jednocześnie skierowano zapytania do szeregu komórek Oddziału Zakładu (...) dla oceny czy istnieją podstawy do uznania wniosku za projekt racjonalizatorski i czy jest celowy i uzasadniony ekonomicznie. W wypadku, gdy pytania kierowano do działów, w których byli zatrudnieni autorzy wniosku racjonalizatorskiego, każdorazowo zaznaczano, że dane takie muszą być potwierdzone przez osobę przełożoną, niebędącą współtwórcą projektu.

Generalnie wniosek racjonalizatorski został oceniony pozytywnie, choć zdarzały się opinie negatywne.

Z opinii nadsztygara przewozu B. Z. z dnia 08.02.2002r. l.dz. (...) (k. 214) wynikało, że przedmiotem projektu jest likwidacja 4 szt. kruszarek szczykowych rudy wraz z zasypami i konstrukcją podporową zabudowanych w dwóch komorach kruszenia nad zbiornikami retencyjnymi (...) i (...). Projekt eliminuje zbędne w procesie wydobywania rudy kruszarki. Zgodnie z opisem projektu komisja zakładowa zakwalifikowała kruszarki do likwidacji, a ich zbędność potwierdziło prowadzenie wydobywania w okresie od 10.01.2000r. do 17.11.2000r., tj. do chwili zgłoszenia projektu, bez ich udziału. Gdyby projektu nie zastosowano należałoby wykonywać remonty kruszarek i konstrukcji oraz ponosić koszty eksploatacyjne. Istnieje możliwość realizacji rozwiązania siłami własnymi. Przed zgłoszeniem projektu była decyzja komisji zakładowej o likwidacji kruszarek oraz przez 11 miesięcy prowadzono wydobywanie szybem (...) bez ich stosowania. Jak stwierdził w swojej opinii nadsztygar przewozu B. Z., projekt został rozwiązany poprawnie pod względem organizacyjnym, jednak brak rozwiązań technicznych likwidacji węzłów kruszenia, a także projekt nie rozwiązuje zagadnienia odbioru rudy z dołu zbiorników retencyjnych. Obecne wyloty ze zbiorników retencyjnych mogą mieć za małe przekroje dla grubego urobku, co może powodować ich zatykanie. Autor opinii proponował skierować jednak skierować do zastosowania uznając, że rozwiązanie nie wymaga nakładów inwestycyjnych. Likwidacja zbędnych kruszarek zabudowanych pomiędzy wywrotami a zbiornikami retencyjnymi spowoduje wykorzystanie tej przestrzeni do zwiększenia pojemności zbiorników retencyjnych. Zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych poprawi płynność pracy w oddz. szybowym i przewozowym. Zlikwidowane zostaną koszty ponoszone na utrzymanie i remonty kruszarek. Efektem ubocznym mogą być koszty związane z powiększeniem przekrojów w dolnych częściach zbiorników retencyjnych.

W konkluzji nadsztygar przewozu B. Z. stwierdził jednak, że rozwiązanie zawarte w projekcie jest efektem realizacji zalecenia komisji zakładowej, a likwidacja kruszerek powoduje w oczywisty sposób zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych. Ponieważ rozwiązanie posiada pewne cechy projektu racjonalizatorskiego, ostateczną decyzję o uznaniu go za projekt racjonalizatorski powinna podjąć Komisja ds. Projektu (k. 214).

Mimo takiej wiedzy, w dniu 13 marca 2002r. oddziałowa komisja ds. (...) w (...) (...), w składzie: Z. N. (przewodniczący), Z. I., S. J., L. H., R. J., R. W. i W. P. rozpatrzyła projekt i postanowiła uznać przedmiotowe rozwiązanie za projekt racjonalizatorski. (...) oparciu o protokół komisji, a także o przepisy ustawy z dnia 19 października 1972r. o wynalazczości (tekst jednolity: Dz.U. z 1993r. Nr 26, poz.117), zasady funkcjonowania wynalazczości w (...) S.A. wprowadzone uchwałą nr (...) Zarządu (...) S.A. z dnia 26 listopada 1999 r. oraz o wnioski Dyrektora (...) (...) z dnia 17 kwietnia 2002 r., wydana została decyzja przez Dyrektora Generalnego (...) S.A., stwierdzająca, że rozwiązanie nie posiada cech predysponujących do opatentowania, a jednocześnie uznająca je za projekt racjonalizatorski i przyjmująca do stosowania, a ponadto uznająca źródła efektów ekonomicznych wymiernych, metodologię obliczeń i wysokość spodziewanych wymiernych efektów rocznych w Oddziale. Osobą odpowiedzialną za realizację i ewidencję danych niezbędnych do ustalenia rzeczywistych efektów ekonomicznych z tytułu korzystania z projektu Dyrektor Generalny uczynił P. W. (3).

Kolejna negatywna opinia dotycząca projektu została sporządzona w dniu 7 maja 2002r. sporządzona i podpisana przez Głównego Inżyniera E. J. G. (k. 225). Wskazano w niej, że decyzja o likwidacji kruszerek podjęta została na wniosek Komisji Zakładowej na początku 2000r. (a więc co najmniej 10 miesięcy przed zgłoszeniem projektu), co oznacza, że projekt nie spełnia kryteriów projektu racjonalizatorskiego, gdyż trudno się w nim dopatrzeć „wkładu pracy twórczej”, lecz tylko proste wskazanie działań.

Mimo takiej opinii, Dyrektor Departamentu Własności (...) i (...) oraz Dyrektor Pełnomocnik Zarządu podtrzymali swój wniosek o uznanie zgłoszenia projektu za projekt racjonalizatorski, argumentując swoje stanowisko faktem, że przepisy, którym projekt podlega nie warunkują dla uznania zgłoszonego rozwiązania za projekt, aby ten oceniony został przez oddziałową komisję ds. projektu i tym samym, aby ustalenia tej komisji musiały mieć uzasadnienie. Zaznaczyli przy tym, że opinia takiej komisji ma być jedynie pomocna dla decyzji Dyrektora Oddziału – zatem podnoszenie tej sprawy przez Głównego Inżyniera E. uznać należy za nieporozumienie.

Skoro zatem jeszcze na etapie prac Komisji ds. projektu, a następnie przed podpisaniem umowy nr (...) z dnia 13.08.2002r., l.dz. T./ (...) w sprawie metodyki obliczania kosztów projektu, a zatem określającego wynagrodzenie twórców (k. 242-243), podnoszono wątpliwości co do zasadności uznania wniosku za projekty racjonalizatorski i wątpliwości tych nie podzieliły służby (...), to wyklucza uznanie, że autorzy projektu prowadzili w błąd służby (...) przed wydaniem decyzji o uznaniu wniosku nr (...) za projekt racjonalizatorski, a zatem, że dopuścili się przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

Dopiero bowiem w dniu 11 września 2002r., na przekór znanym opiniom przeciwnym, została wydana decyzja Dyrektora Oddziału (...), uznająca zgłoszone rozwiązanie za projekt racjonalizatorski i przyjmująca go do stosowania (k. 247-248).

Po czwarte, w żadnym wypadku nie można mówić o wprowadzeniu w błąd Dyrektora Oddziału (...) lub służb (...) przez autorów projektu co do zakresu rozwiązania racjonalizatorskiego wprowadzonego w praktyce w życie, a także co do osiągniętych efektów ekonomicznych przez (...).

Słusznie bowiem podkreślał Sąd Okręgowy, że autorzy projektu racjonalizatorskiego, w tym oskarżeni: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S., zawarli z pracodawcą w dniu 13 sierpnia 2002r. której przedmiotem było uzgodnienie stron odnośnie metodyki obliczenia korzyści ekonomicznych z tytułu korzystania z projektu racjonalizatorskiego nr (...) (k. 242-243). To właśnie na podstawie wszelkich posiadanych kryteriów umową tą obie strony ukształtowały sposób wyliczania wynagrodzenia twórców w taki sposób, aby zapewnić interesy obu stron, przede wszystkim (...), które gwarantowało sobie ograniczenie honorariów autorów projektu. Już taki sposób ustalenia umownego, wykluczał jakiegokolwiek

wprowadzenie w błąd co do efektów ekonomicznych, skoro obie strony zrezygnowały ze szczegółowego ich wyliczenia, niezależnie od przyjętych wcześniej szacunków.

(...) apelacji prokuratora, w ślad za biegłymi z Politechniki (...), akcentuje się to, że mimo treści projektu, faktycznie nie wykonano likwidacji kruszarek, to znaczy nie zdemontowano ich korpusów, pozostawiając je pod ziemią, a także nie wykonywano remontu otworów wlotowych do zbiorników retencyjnych.

Jest oczywiste, że autorzy projektu racjonalizatorskiego nie mieli wpływu na to w jakim zakresie (...) wykorzysta ich projekt, a także na to ich przypuszczenia (wnioski) się potwierdzą. Po dokonaniu zakupu projektu racjonalizatorskiego przez zakład pracy, to on przejmował na siebie decyzję o sposobie i zakresie jego wdrożenia. Na przestrzeni ostatnich 13 lat okazało się, że największą zaletą projektu było właśnie to, aby zrezygnować z wykorzystania kruszarek i urobek kierować bezpośrednio do zbiorników retencyjnych szybu (...) na poziomie poz. (...). Okazało się bowiem, że bez zatrzymania lub spowolnienia normalnej produkcji (co było kluczowym zagadnieniem do rozwiązania), nastąpiło zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych, a przez ostatnie kilkanaście lat takiej eksploatacji urobek nie spowodował degradacji otworów wlotowych do zbiorników retencyjnych. Osiągnięte zostały zatem najważniejsze cele:

- 1) brak potrzeby demontażu korpusów obu kruszarek w szybie (...) na poziomie poz. (...) która wymagałaby zatrzymania produkcji, gdyż ze względu na ich rozmiar konieczne byłoby odkrycie stropu nad komorą kruszarek;
- 2) brak potrzeby remontu otworów wlotowych do zbiorników retencyjnych w szybie (...) na poziomie poz. (...) która wymagałaby zatrzymania produkcji.

Żadnej z tych okoliczności nie podważył w apelacji prokurator, co więcej, nie zakwestionował także wniosków wynikających z przesłuchania wszystkich oskarżonych, a także z bezpośredniego przesłuchania wszystkich świadków na rozprawie głównej, że taki sposób produkcji do chwili obecnej nie został podważony przez służby nadzoru górniczego, które na bieżąco kontrolują sposób produkcji w Oddziale ZG (...).

(...) tym kontekście całkowicie bezpodstawne są zarzuty zawarte w apelacji prokuratora o rzekomym naruszeniu przez Sąd Okręgowy w Legnicy przepisu art. 201 k.p.k. przez rezygnację z bezpośredniego przesłuchania na rozprawie głównej biegłych z Politechniki (...). Wskazane wyżej okoliczności były bowiem bezsporne i nie wymagały wiedzy specjalnej biegłych. Co więcej, ewentualna potrzeba remontu otworów wlotowych do zbiorników retencyjnych w szybie (...) na poziomie poz. (...) w ramach przepisów górniczych oraz zasady swobody gospodarczej, była całkowicie poza zakresem opiniowania biegłych, którzy nie mieli kompetencji narzucania takiej inwestycji w Oddziale ZG (...), jeśli jej potrzeby nie widziały służby zakładu oraz nadzór górniczy.

Po piąte, wbrew rozbudowanym tezom apelacji prokuratora, nie ma potrzeby analizować wszelkich wyliczeń efektów ekonomicznych przedstawionych przez autorów projektu na etapie wstępnym oceny wniosku racjonalizatorskiego, które miały rzekomo wprowadzić w błąd Dyrektora Oddziału (...) i służby (...) co faktycznych korzyści zakładu. Szczególnie podkreślał przy tym prokurator, że wśród tych korzyści ekonomicznych uwzględniano także demontaż obu kruszarek nad zbiornikami retencyjnymi w szybie (...) na poziomie poz. (...) których faktycznie nigdy nie zdemontowano.

Wbrew tym argumentom, nie może być mowy o jakimkolwiek wprowadzeniu w błąd Dyrektora Oddziału (...) i służby (...) co do zakresu efektów ekonomicznych. Świadczą o tym obliczenia efektów ekonomicznych za trzy kolejne okresy obliczeniowe, na podstawie których wypłacano wynagrodzenia twórcom projektu (k. 261-263, 274-276, 297-299). Chodzi o trzy dokumenty o nazwie: „Efekty ekonomiczne uzyskane ze stosowania projektu wynalazczego nr (...) pt. (...) (...) na poz. 810”:

- z dnia 17.10.2002r. za pierwszy okres obliczeniowy (k. 261-263);
- z dnia 5.12.2002r. za pierwszy okres obliczeniowy (k. 274-276);

- z dnia 27.10.2003r. za pierwszy okres obliczeniowy (k. 297-299);

w których w każdym wypadku obliczeń efektów ekonomicznych dokonał nadsztygar ds. rozwoju R. C., a podpisali je i zaakceptowali: Główny Inżynier ds. (...) Z. H., Kierownik D. Księgowości Zarządczej J. D. (1), Zastępca Dyrektora ds. (...) i Główny Księgowy oraz Pełnomocnik Zarządu Z. I., a także Dyrektor ds. (...) i Pełnomocnik Zarządu J. D. (2) (ostatnie Z. S. (2)).

(...) każdym z tych pism wskazywano takie efekty ekonomiczne, wśród których nie znajdował się demontaż kruszarek. Podawano natomiast, że zastosowanie projektu racjonalizatorskiego nr (...) pozwoliło na uzyskanie następujących korzyści:

- 1) Uniknięcie kosztów: remontu podawaczy, kruszarek i konstrukcji nośnej tych urządzeń oraz naprawy obudowy zbiornika retencyjnego. Uniknięcie naprawy obudowy zbiornika (główna pozycja kosztowa) wynika z faktu, że obudowa ta stanowiła podporę dla konstrukcji nośnej dla poziomu na którym zabudowane były kruszarki. W związku z likwidacją tego poziomu nie ma potrzeby prowadzić naprawy obudowy tego zbiornika – cała przestrzeń szybika będzie wypełniana rudą (zobacz rysunek nr 3 akt projektu).
- 2) Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej poprzez likwidację 4 silników podawaczy urobku oraz uniknięcie kosztów eksploatacji tych urządzeń.
- 3) Poprawa warunków BHP – wyeliminowanie prac przeglądowo-naprawczych w komorach kruszarek (wysoka temperatura i zapylenie) – efekt niewymierny.

Wszystkie wskazane efekty ekonomiczne były bezsporne, natomiast wśród wymienionych wyliczeń efektów ekonomicznych nie było, tak akcentowanego w apelacji prokuratora, rzekomego demontażu korpusów kruszarek w węzłach kruszących własnymi siłami służb oddziałowych.

Po szóste, teza apelacji prokuratora sprowadza do tego, że stara się przypisać oskarżonym to, że chcieli uzyskać wynagrodzenie za rzekome zdemontowanie korpusów kruszarek przy użyciu służb Oddziału w szybie (...) na poziomie poz. (...) z zatajeniem przed przełożonymi, że faktycznie ich nie zdemontowano, a jedynie przysypano urobkiem. Zdają się to potwierdzać następujące fragmenty uzasadnienia apelacji: „Pozostawiono bez stosownego nadzoru, przysypań urobkiem: wielkogabarytowe i wielotonowe korpusy kruszarek, koła napędowe korbowody, wały napędowe, szczęki (...) prowadzący procedurę projektu – W. P. został wobec braku właściwej wiedzy merytorycznej i narzędzi kontrolnych wprowadzony w błąd, by następnie wprowadzić w błąd Dyrektora właściwego do wydania merytorycznej decyzji, co do projektu (...). Nie został właściwie poinformowany o istotnym fakcie - tzn., że projekt nie został zrealizowany, nie osiągnięto założeń i pozostawiono w zbiornikach retencyjnych bez odpowiedniego nadzoru, istotne elementy węzłów kruszących – zasypy i kruszarki, mogące stanowić zagrożenie dla prawidłowości retencji urobku w zbiornikach retencyjnych (...) Twórcy zgłoszenia (...) byli przekonani, że nikt nigdy nie sprawdzi, że pod warstwą przysypanego urobku, w zbiornikach umieszczonych przeszło 850 m pod ziemią, bez dostępu kadry pracowniczej, znajdzie się osoba, która podejmie się weryfikacji rzetelności oświadczeń osoby na stanowisku Głównego (...)” (strony 33-36 apelacji – (...)- (...) akt sprawy).

Wspomniane uwagi są absolutnie bezpodstawne, gdyż opisane i cytowane wyżej obliczenia efektów ekonomicznych za trzy kolejne okresy obliczeniowe, na podstawie których wypłacano wynagrodzenia twórcom projektu (k. 261-263, 274-276, 297-299) jednoznacznie świadczą o pełnej wiedzy co do skali wdrożenia projektu racjonalizatorskiego (...).

A już absolutną naiwnością jest wnioskowanie, że Dyrektor Oddziału (...) i służby (...) mogliby sądzić, że korpusy kruszarek nad zbiornikami retencyjnymi w szybie (...) na poziomie poz. (...) zostały zdemontowane. Zakres prac, jakich należało się podjąć w tym zakresie, a także potrzeba demontażu stropu na węzłami kruszącymi przeczą temu jednoznacznie.

Po siódme, w swojej apelacji prokurator dużego znaczenia nadał temu, że wprowadzenie w błąd Dyrektora Oddziału (...) lub służb (...) skutkujące przyjęciem wniosku racjonalizatorskiego nr (...), wynikało z braku odpowiednich kompetencji ze strony wspomnianych osób. Warto zacytować apelację w tym fragmencie: „zarówno R. C. (k. 824-829, 1907-1914, 2449- 2450), liczący efekty ekonomiczne, jak i wyznaczone pracownicy działu księgowości zarządczej: J. D. (1) (k. 830-833), M. G. (k. 1967-1971). Żadna z osób nie była merytorycznie właściwa, by móc obiektywnie ocenić uzyskane dane, szczególnie, które dostarczali najbardziej właściwi merytorycznie pracownicy działu Głównego Inżyniera E.. Osoby te nawet nie czuły się upoważnione do podważania danych przygotowanych w dziale czy to Głównego Inżyniera (...), czy Głównego (...)ds. (...) (...). Takiej merytorycznej wiedzy, co potwierdza zgromadzony materiał dowodowy, nie miał również główny nadzorujący prawidłowość procedury wynalazczej (...), W. P. (k. 626-631, 1860-1873, 2461-2462), który jak zeznał, nie posiadał stosownych narzędzi kontrolnych jak i wiedzy merytorycznej, by właściwie ocenić zgromadzona dokumentację. Istotne znaczenie miał tu również fakt wykorzystania przez twórców zgłoszenia ważnej w (...) P.-S. rangi stanowisk osób zgłaszających wnioski (...), w szczególności Głównego Inżyniera ds. (...) (...) i (...), jako osób najwłaściwszych i najbardziej kompetentnych do przedstawienia nowej formy funkcjonowania zbiorników retencyjnych szybu (...). (...) trakcie prowadzenia postępowania przygotowawczego stwierdzono, iż prowadzący procedurę projektu – W. P. został wobec braku właściwej wiedzy merytorycznej i narzędzi kontrolnych wprowadzony w błąd, by następnie wprowadzić w błąd Dyrektora właściwego do wydania merytorycznej decyzji, co do projektu (...). Nie został właściwie poinformowany o istotnym fakcie - tzn., że projekt nie został zrealizowany, nie osiągnięto założeń i pozostawiono w zbiornikach retencyjnych bez odpowiedniego nadzoru, istotne elementy węzłów kruszących - zasypy i kruszarki, mogące stanowić zagrożenie dla prawidłowości retencji urobku w zbiornikach retencyjnych. Osobami właściwymi do przedstawienia rzetelnej wiedzy w tym zakresie były min.: Z. K., D. M., A. K.. Wszyscy twórcy zgłoszenia podpisali umowę nr (...) (k. 270-272) w sprawie wynagrodzenia za korzystanie z projektu racjonalizatorskiego, sformułowaną w obowiązujących regulaminach po zakończeniu przewidzianych prac, mimo, że część z nich wiedziała, jak: Z. K., D. M., A. K., że prace nie zakończono. W terminie zbieżnym z podpisaniem umowy - prace były jeszcze kontynuowane. Wykorzystując brak właściwej oceny wykonanych czynności do projektu (...), dane o zakończeniu prac dostarczył na podstawie informacji od twórców zgłoszenia, Główny Inżynier (...), R. J.. Zgromadzony materiał dowodowy w skazuje, iż podejmowanie kolejnych, istotnych decyzji w tej sprawie przez twórców zgłoszenia występujących również w roli osób odpowiedzialnych za prawidłowość funkcjonowania urządzeń zabudowanych w zbiornikach retencyjnych (Z. K., D. M.), jak i rozpoczęcie demontażu węzłów kruszenia w zbiornikach retencyjnych następowało z naruszeniem fundamentalnych zasad funkcjonowania Zakładu (...) tj. poza wiedzą Kierownika (...) Zakładu (...). Konsekwencją takiego postępowania było złożenie nieprawdziwych oświadczeń, co do stanu zbiorników retencyjnych Szybu (...), po dokonanych czynnościach demontażowych (Z. K.). W efekcie wprowadzono w błąd Dyrektora (...) P.-S. w K., co do stanu przeprowadzonych prac. Twórcy zgłoszenia (...) jednocześnie odpowiadających służbowo za prawidłowość funkcjonowania węzłów kruszenia, jako właściwi do określenia ich faktycznego stanu służby kopalniane, doprowadzili w ten sposób do nieprawidłowego rozporządzenia mieniem oddziału (...) S.A. Zakład (...) w K., poprzez wypłacenie im nienależnych środków finansowych z tytułu zastosowania projektu (de facto nie zrealizowanego), w łącznej kwocie przekraczającej 264.000,00 zł. Przesłuchani w postępowaniu świadkowie odpowiedzialni za weryfikację wyliczeń efektów ekonomicznych: R. C. i Z. H. oraz dokonująca sprawdzenia rachunkowego wyliczonych efektów ekonomicznych M. G. wskazali, iż przy poprawności rachunkowej wyliczonych efektów ekonomicznych, nikt nie był w stanie zweryfikować prawdziwości dostarczonych przez twórców danych co wykorzystali twórcy projektu. Natomiast informacje na temat faktycznego stanu węzłów kruszących, czy to pisemne, czy ustne – jak w przypadku relacji Z. K. R. J. czy Z. N. przekazywane tak, by utwierdzić w przekonaniu, że wszystkie prace wykonano zgodnie z projektem” (strony 34-36 apelacji – 2624-2626 akt sprawy).

W ślad za Sadem I instancji należy jednoznacznie stwierdzić, że nawet jeżeli Dyrektor Oddziału (...) lub służby (...) w sposób nieprawidłowy prowadziły analizę wniosku racjonalizatorskiego nr (...), to nie mieli na to wpływu autorzy projektu.

Jeżeli oskarżyciel publiczny widziałby w tym zakresie jakiegokolwiek nieprawidłowości, to powinny one znaleźć wyraz w przeprowadzeniu postępowania w kierunku przestępstwa niegospodarności z art. 296 § 1, 2 i 3 k.k., a jakim pierwotnie zostało także wszczęte śledztwo w tej sprawie (k. 7-8).

Oczywiście, granice aktu oskarżenia wykluczają wypowiedanie się przez sądy orzekające w obu instancjach co do tego, czy doszło do przestępstwa z art. 296 k.k. ze strony Dyrektora Oddziału (...) lub służb (...) analizujących zasadność wniosku racjonalizatorskiego nr (...).

Z jednej strony można jednak zwrócić uwagę, że w (...) obowiązywał dość specyficzny mechanizm wynagradzania za projekt racjonalizatorski nie tylko twórcom projektu, lecz także szeregu innych osób, które nie miały żadnego związku z powstaniem projektu, natomiast miały wpływ na uznanie go za projekt racjonalizatorski i następnie wdrożenie.

Dość powiedzieć, że na mocy decyzji z 2 stycznia 2003r., opartej na przepisie pkt 11.1 „(...) (...) S.A.”, stanowiącego załącznik nr (...) do Uchwały Nr (...) Zarządu (...) S.A. z dnia 30.04.2002r. oraz Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Oddziału (...) z dnia 27.06.2002r. **Dyrektor – Pełnomocnika Zarządu Z. B. (2) przyznał 27 osobom nagrody w wysokości łącznej 140.000 złotych, tj. około 80 % wynagrodzenia wypłaconego twórcom projektu racjonalizatorskiego nr (...) (...)u (...) (...)o" za udział w pracach związanych z tym projektem, a także za przyczynianie się do innowacyjności w Oddziale w 2002r.** (k. 287, 288-289). Wśród nagrodzonych osób znajdowały się m.in:

- 1) Dyrektor ds. (...) Pełnomocnik Zarządu – **P. W. (4)** (nagroda w wysokości 8.000 złotych);
- 2) Kierownik Komisji ds. projektu nr (...) – **W. P.** (nagroda w wysokości 8.000 złotych);
- 3) nadsztygar ds. rozwoju – **R. C.**, dokonujący obliczeń efektów ekonomicznych (nagroda w wysokości 3.000 złotych);
- 4) Kierownik D. Księgowości Zarządczej – **J. D. (1)**, akceptująca obliczenia efektów ekonomicznych (nagroda w wysokości 1.000 złotych).

Taki sposób wypłat z tytułu udziału w pracach związanych z projektem racjonalizatorskim, a także za przyczynianie się do innowacyjności w Oddziale Oddziału (...), mógł przyczynić się do zbyt liberalnego, pobieżnego i nieprawidłowego podejścia do zasadności projektów racjonalizatorskich, a wręcz zainteresowania finansowego szeregu osób odpowiedzialnych za weryfikację tych projektów jak najszerszym dopuszczaniem wniosków racjonalizatorskich (nawet nieuzasadnionych) do realizacji.

Z tych przyczyn zeznania osób uczestniczących w weryfikacji projektu racjonalizatorskiego nr (...) „(...) (...) na poz. 810”, co do braku możliwości prawidłowej weryfikacji tego projektu muszą być ocenione ze szczególną ostrożnością tym bardziej, że osoby te mogły tak przedstawiać przebieg zdarzeń i swoje możliwości, aby oddalić od siebie ewentualne zarzuty popełnienia przestępstwa z art. 296 k.k. lub innego.

Notabene, Dyrektor Oddziału (...) i służby (...) dysponowały opinią rzeczoznawców z (...) Klubu (...) z 3 sierpnia 2004r. (k. 309-315), która potwierdzała, że projekt racjonalizatorski nr (...) „(...) (...) na poz. 810” nie był rozwiązaniem, które można uznać za dokonane w ramach polecenia służbowego i miał wystarczający wkład pracy twórczej dla uznania za projekt racjonalizatorski.

Po ósme, trudno odmówić wszystkim oskarżonym uprawnień do zgłaszania wniosków racjonalizatorskich, choć zajmowali eksponowane stanowiska w Oddziale ZG (...). Jak słusznie zważył Sąd I instancji, ze względu na wysoce specjalistyczny charakter funkcjonowania kopalni, rozwiązania racjonalizatorskie zgłaszane mogą być praktycznie tylko przez osoby tam pracujące, bo tylko one posiadają stosowną wiedzę i doświadczenie. Nie to jednak jest najistotniejsze dla oceny czy zachowanie oskarżonych można uznać za przestępcze.

(...) takich samych kategoriach należy oceniać wystąpienie przez jednego z twórców wniosku, oskarżonego D. M. z pismem do Głównego Inżyniera ds. (...) (...)o wyrażenie zgody na rozpoczęcie przebudowy węzłów kruszenia zgodnie

z propozycją twórców zgłoszenia (...) (k. 241), a także zgody wydanej przez innego z twórców – oskarżonego Z. K., przekraczając kompetencje wynikające z zapisów Zarządzenia (...). Działali w tym zakresie nie jako twórcy projektu, lecz pracownicy Oddziału (...), wykonujący swoje kompetencje służbowe, dbając o prawidłowość produkcji i zabezpieczenie zasad robót górniczych w warunkach BHP.

Jak podkreślano w doktrynie, błąd w ustaleniach faktycznych (error facti) przyjętych za podstawę orzeczenia to błąd, który wynika bądź to z niepełności postępowania dowodowego (tzw. błąd "braku"), bądź też z przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów (błąd "dowolności"). Może on więc być wynikiem nieznanomości określonych dowodów lub nieprzestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ocenie dowodów (art. 7), np. błąd logiczny w rozumowaniu, zlekceważenie niektórych dowodów, danie wiary dowodom nieprzekonującym, bezpodstawne pominięcie określonych twierdzeń dowodowych, oparcie się na faktach w istocie nieudowodnionych itd. (T. Grzegorzczak – Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, Zakamycze 2003, – s. 1133-1134).

Wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie, że zarzut błędów w ustaleniach faktycznych nie może ograniczać się wyłącznie do polemiki z ocenami dokonanymi przez Sąd I instancji, bez wskazania jakich konkretnie uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego. Możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu, nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędów w ustaleniach faktycznych. Wyraża to wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2005r. sygn. WA – 10/05: „Zarzut błędów w ustaleniach faktycznych nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu a quo wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia, lecz musi zmierzać do wykazania jakich konkretnie uchybień w zakresie logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego dopuścił się sąd w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Sama możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu w kwestii ustaleń faktycznych, opartego nie na innych dowodach od tych, na których oparł się sąd pierwszej instancji (...) nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu przez ten sąd błędów w ustaleniach faktycznych.

Istota zarzutu błędów w ustaleniach faktycznych nie może opierać się na odmiennej ocenie materiału dowodowego, innymi słowy mówiąc na forsowaniu własnego poglądu strony na tę kwestię. Stawiając tego rodzaju zarzut należy wskazać, jakich uchybień w świetle zgodności (lub niezgodności) z treścią dowodu, zasad logiki (błądność rozumowania i wnioskowania) czy sprzeczności (bądź nie) z doświadczeniem życiowym lub wskazaniem wiedzy dopuścił się w dokonanej przez siebie ocenie dowodów sąd pierwszej instancji” (OSNwSK 2005, z. 1, poz. 949 oraz poz. 947; podobnie T. Grzegorzczak – Kodeks postępowania karnego. Komentarz, , wyd. III, Zakamycze 2003 s. 1134 oraz P. Hoffmański, E. Sadzik, K. Zgryzek – Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2007, s. 666-667).

W realiach niniejszej sprawy, poza polemiką z ustaleniach faktycznymi, w swojej apelacji Prokurator Prokuratury Okręgowej w Opolu nie postawił zaskarżonemu wyrokowi rzeczowych zarzutów dotyczących niewłaściwego odczytania treści dowodów, błędów logicznego rozumowania i wnioskowania, a także sprzeczności ustaleń Sądu I instancji ze wskazaniem wiedzy i zasadami doświadczenia życiowego.

Nie można w żadnym wypadku doszukiwać się także naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów w tym, że Sąd I instancji uznał za najbardziej wiarygodne wyjaśnienia oskarżonych z rozprawy głównej, odrzucając szereg podanych przez nich okoliczności podczas śledztwa jako nieistotne, niewiarygodne i wynikające wyłącznie z obaw przed odpowiedzialnością karną. Właśnie konsekwencją obowiązywania zasady swobodnej oceny dowodów jest to, że nie ma reguły nakazującej całkowite uznanie wiarygodności lub jej braku określonego środka dowodowego. Jak słusznie stwierdził Sąd Najwyższy w zachowującym pełną aktualność wyroku z dnia 28 marca 1974r. sygn. Rw 152/74: „Kierując się przepisem art. 4 § 1 [obecnie art. 7] k.p.k., sąd może określonym zeznaniem świadka lub wyjaśnieniom oskarżonego częściowo dać lub nie dać wiary, pod tym jednak warunkiem, że stanowisko swoje w sposób przekonujący uzasadni w konfrontacji z całokształtem zebranego materiału dowodowego. Sama zaś okoliczność, że świadek lub oskarżony dotychczas nienagannie się zachowywali albo przeciwnie - że dotychczasowy ich tryb życia był naganny, bez ustalenia innych okoliczności nie może stanowić o tym, że dane zeznanie lub wyjaśnienie jest albo nie jest wiarygodne”

(OSNKW 1974, z. 7-8, poz. 154). W kolejnym wyroku z dnia 14 lipca 1975r., sygn. Rw 323/75 Sąd Najwyższy odniósł się także do możliwości uznania za wiarygodne nawet pewnych fragmentów relacji świadka. Stwierdził, że „z istoty (...) zasady swobodnej oceny dowodów wynika, że sąd realizując ustawowy postulat poczynienia ustaleń faktycznych odpowiadających prawdzie (art. 2 § 1 pkt 2 [ob. 2 § 2] k.p.k.) ma prawo uznać za wiarygodne zeznania świadka co do niektórych przedstawionych przezeń okoliczności i nie dać wiary zeznaniom tego samego świadka co do innych okoliczności - pod warunkiem że stanowisko sądu w kwestii oceny zeznań świadka zostanie należycie uzasadnione” (OSNKW 1975, z. 9, poz. 133). Mając powyższe na uwadze, stanowisko Sądu Okręgowego w Legnicy w zakresie wiarygodności wyjaśnień oskarżonych bezsprzecznie pozostawało pod ochroną przepisu art. 7 k.p.k..

Jak wielokrotnie podkreślano w doktrynie i orzecznictwie, przekonanie Sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. wtedy, gdy: jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.), stanowi wyraz rozważenia wszystkich tych okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.), jest wyczerpujące i logiczne - z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego - uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.). Akcentuje to szereg orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych (por. wyrok SN z 3.09.1998r. sygn. V KKN 104/98 – Prokuratura i Prawo 1999, nr 2, poz. 6; a także wyrok S.A. w Łodzi z 20.03.2002r. sygn. II AKa 49/02 – Prokuratura i Prawo 2004, nr 6, poz. 29). Wszystkimi tym wymogom Sąd Okręgowy w Legnicy sprostał, nie naruszając także przepisu art. 5 § 2 k.p.k. nakładającego obowiązek rozstrzygnięcia nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonych.

Słusznie zatem Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że brak dostatecznych podstaw dowodowych do przyjęcia, że oskarżeni: Z. K., I. Ś., D. M. i S. S. dopuścili się zarzuconych przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 12 k.k. i należało ich uniewinnić.

Mając powyższe na uwadze, należało utrzymać zaskarżony wyrok w mocy (art. 437 § 1 k.p.k.).

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. stwierdzono, że koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa, a także zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego I. Ś. 738,- złotych tytułem poniesionych przez niego kosztów ustanowienia obrońcy z wyboru w postępowaniu odwoławczym. Wysokość wynagrodzenia adwokackiego, w tym co do zwrotu podatku VAT, ustalono w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 5 oraz § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późniejszymi zmianami).

SSA Edward Stelmasik SSA Bogusław Tocicki SSO(del.do SA) Tomasz Wysocki